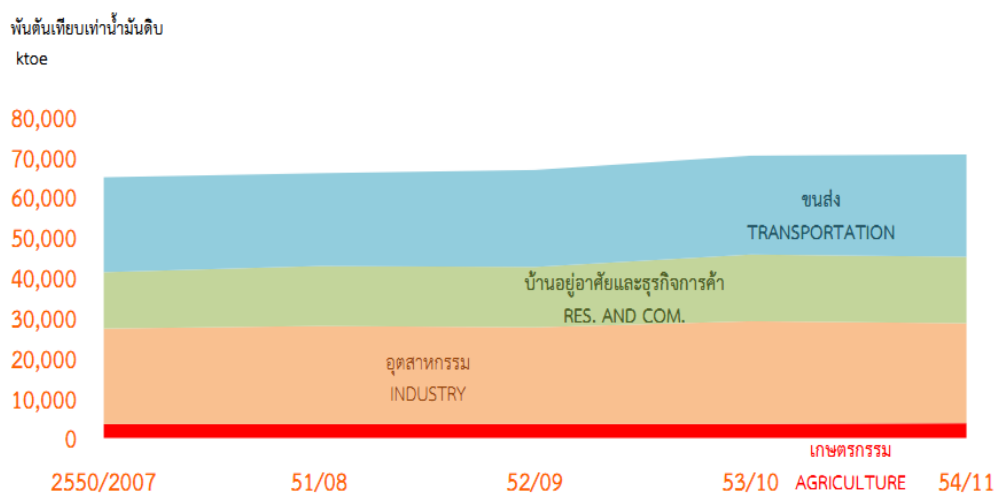

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

พลังงานเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการผลิตและการบริการ จากวิกฤตการณ์พลังงานในปัจจุบัน ตลอดจนความผันผวนของราคาของน้ำมันเชื้อเพลิงและสภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลกส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ต้องมีการนำเข้าพลังงาน เช่น น้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น ประเทศไทยมีแหล่งพลังงานปิโตรเลียมอยู่อย่างจำกัด จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยได้นำเข้าพลังงานมูลค่าทั้งสิ้น 1,442 พันล้านบาท โดยมีสัดส่วนของมูลค่าของการนำเข้าน้ำมันดิบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 77 ของมูลค่าการนำเข้าพลังงานทั้งหมดหรือคิดเป็นมูลค่าถึง 1,115 พันล้านบาท [1] นอกจากนี้รัฐบาลจะต้องสูญเสียเงินตราในการนำเข้าพลังงาน ในบางช่วงเวลาที่ราคาน้ำมันมีความผันผวนและปรับราคาสูงขึ้น รัฐบาลจำเป็นต้องใช้มาตรการตรึงราคาน้ำมันโดยการนำเงินภาษีที่จัดเก็บได้จากเชื้อเพลิงของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาชดเชยราคาขายปลีกน้ำมันเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ทำให้เกิดการสูญเสียรายได้ของรัฐในการนำไปพัฒนาประเทศ นอกจากนี้การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ความต้องการบริโภคพลังงานเพิ่มขึ้น เห็นได้จากการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายจำแนกตามสาขาเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึงปี พ.ศ. 2554 ดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 การใช้พลังงานขั้นสุดท้ายตามสาขาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550-2554 [2]

จากแนวโน้มการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายจำแนกตามสาขาเศรษฐกิจของประเทศ พบว่า การใช้พลังงานของภาคอุตสาหกรรม และภาคขนส่งมีส่วนการใช้พลังงานที่สูงมากคิดเป็นร้อยละ 36.7 และ 35.7 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายทั้งหมด ตามลำดับ ในปัจจุบันรถยนต์เป็นยานพาหนะที่เข้ามามีบทบาทสำคัญและมีความจำเป็นมากขึ้นในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ความสำคัญของรถยนต์ได้เพิ่มมากขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ ยิ่งเศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ความต้องการและความสำคัญของรถยนต์ก็ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นตาม การเพิ่มจำนวนของรถยนต์บนท้องถนน การใช้รถยนต์ที่มีอายุการใช้งานสูง รถยนต์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ หรือสภาพการจราจรที่ติดขัด ล้วนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การใช้พลังงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของผู้อย่างมาก โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ๆ ที่มีการจราจรแออัด อย่างเช่น กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

นอกจากนี้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวก การขยายตัวของอุตสาหกรรมต่างๆ จำนวนยานพาหนะบนท้องถนน รวมถึงประเด็นปัญหาโลกร้อนจากการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทำให้ประเทศต่างๆ ได้กำหนดมาตรการเพื่อที่จะลดปัญหาดังกล่าว รวมถึงการนำนโยบายด้านภาษีมาใช้เพื่อควบคุมการบริโภคของประชาชนให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่างๆ และช่วยหารายได้ให้แก่ภาครัฐ ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานก็ได้มีการนำนโยบายด้านภาษีมาใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดมาตรการเหมือนกัน เช่น การลดหย่อนภาษีให้กับรถยนต์ที่ประหยัดพลังงานหรือรถยนต์ที่มีอัตราการปล่อยมลพิษต่ำ การเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อบังคับและควบคุมปริมาณการใช้รถยนต์ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการแข่งขันกันได้ในอุตสาหกรรมรถยนต์ในกลุ่มรถยนต์ประสิทธิภาพสูง และในด้านผู้บริโภคก็จะเกิดการกระตุ้นให้หันมาใช้รถยนต์ที่มีประสิทธิภาพสูงเพิ่มมากขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าว ในงานวิจัยนี้จึงได้ศึกษารูปแบบการจัดเก็บภาษียอดรถนั่งส่วนบุคคลและนโยบายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพด้านพลังงานของรถยนต์นั่งส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการส่งเสริมการใช้รถยนต์ประสิทธิภาพสูงในกลุ่มรถยนต์นั่งส่วนบุคคลของประเทศไทย วิเคราะห์ถึงรูปแบบการจัดเก็บภาษีและแนวทางการส่งเสริมการใช้รถยนต์ประสิทธิภาพสูงแทนรถยนต์ที่ประสิทธิภาพต่ำ เพื่อก่อให้เกิดการใช้พลังงานที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบาย/กฎหมายและการจัดเก็บภาษีสำหรับส่งเสริมรถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพด้านพลังงานของประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพด้านพลังงานของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดเก็บภาษีในรถยนต์นั่งส่วนบุคคลและวิเคราะห์รูปแบบการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

1. ศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางเกี่ยวกับนโยบายทางภาษีสำหรับส่งเสริมการใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพด้านพลังงานของประเทศไทย
2. ศึกษานโยบายทางภาษีและวิธีการส่งเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลของประเทศไทยและต่างประเทศจากบทความ รายงาน เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ
3. สัมภาษณ์ความคิดเห็นประชาชนในกรุงเทพและปริมณฑล เกี่ยวกับนโยบายทางภาษีในการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลของประเทศไทยในปัจจุบัน
4. วิเคราะห์รูปแบบการจัดเก็บภาษีรถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านพลังงานของรถยนต์นั่งส่วนบุคคล

1.4 ประโยชน์และผลที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมรถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพของประเทศไทย
2. ทำให้ทราบนโยบายทางภาษีและแนวทางในการส่งเสริมการใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. สามารถใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำนโยบายทางภาษีเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพด้านพลังงาน